অনুসন্ধান

কিশোৰী পুষ্টি আঁচনিত চাউল ক্ৰয়ৰ নামত ₹৭.২৪ কোটি অতিৰিক্ত ব্যয়! CAG-ৰ অডিটত উন্মোচিত তথ্য

CAG-ৰ অডিটত অসমৰ কিশোৰী পুষ্টি আঁচনিৰ অধীনত চাউল ক্ৰয়ৰ নামত ₹৭.২৪ কোটি অতিৰিক্ত ব্যয়□ FCI-ৰ নিৰ্ধাৰিত মূল্যৰ বিপৰীতে মুকলি বজাৰৰ পৰা অধিক মূল্যত চাউল ক্ৰয় কৰাৰ ফলত এই অতিৰিক্ত ব্যয় হোৱা বুলি অডিটত প্ৰকাশ।

প্ৰকাশ: ৩ নৱেম্বৰ ২০২৬, আবেলি ৬:৩৫ আপডেট: ৩ নৱেম্বৰ ২০২৬, নিশা ৭:০৪

CAG audit flags excess rice procurement expenditure under Assam’s adolescent nutrition scheme (AI Generated)

গুৱাহাটী: অসমৰ মহিলা আৰু শিশু বিকাশ সঞ্চালকালয়ে (DWCD) কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে পুষ্টিহীনতাত ভোগা, বিদ্যালয়ৰ বাহিৰত থকা কিশোৰীসকলৰ বাবে আবণ্টন দিয়া **৩,১০৯.৮৯ মেট্ৰিক টন (MT)** ৰাজসাহায্যযুক্ত চাউল সংগ্ৰহ কৰিবলৈ অস্বীকাৰ কৰি ৰাজহুৱা কোষাগাৰৰ **৭.২৪ কোটি টকাৰ এৰাব পৰা লোকচান** ঘটালে। তাৰ পৰিৱৰ্তে ৬১টা বেচৰকাৰী সংস্থা (NGO) আৰু আত্মসহায়ক গোটৰ (SHG) জৰিয়তে মুকলি বজাৰৰ পৰা ভাৰতীয় খাদ্য নিগমৰ (FCI) নিৰ্ধাৰিত মূল্যতকৈ সৰ্বাধিক **৬.৭ গুণ অধিক দামত** চাউল ক্ৰয় কৰা হৈছিল।

ভাৰতৰ নিয়ন্ত্ৰক আৰু মহালেখা পৰীক্ষক (CAG)-ৰ ২০২৬ চনৰ প্ৰতিবেদন নং ৩ (মাৰ্চ ২০২৪-ত সমাপ্ত সময়ছোৱাৰ) ১.৩.৫ অনুচ্ছেদত প্ৰকাশ পোৱা এই অডিট অনুসন্ধানে দেখুৱাইছে যে ২০১৮ চনৰ নৱেম্বৰত

প্রকাশ কৰা আগ্রহ প্ৰকাশৰ জাননী (EoI) নতুন নিবিদা আহ্বান নকৰাকৈ ২০২১ চনৰ ছেপ্টেম্বৰলৈ বাৰে বাৰে বৃদ্ধি কৰা হৈছিল। ইয়াৰ জৰিয়তে ২৮.২৩ কোটি টকাৰ ঘৰলৈ লৈ যোৱা ৰেচন (THR) ক্ৰয় কৰা হৈছিল, আনহাতে FCI-ৰ সস্তীয়া চাউলৰ হাজাৰ হাজাৰ টন সংগ্ৰহ নকৰাকৈ পৰি আছিল।

---

১. কেলেংকাৰীৰ স্বৰূপ: কিলোগ্ৰামত ৫.৬৫ টকাৰ FCI চাউলৰ সলনি ৩৮ টকাৰ বজাৰৰ চাউল

কিশোৰী ছোৱালীৰ আঁচনি (SAG)—একত্ৰিত শিশু বিকাশ সেৱা (ICDS)ৰ অধীনত কেন্দ্ৰীয়ভাৱে পৃষ্ঠপোষকতা কৰা আঁচনি। ১১ৰ পৰা ১৪ বছৰৰ বিদ্যালয়ৰ বাহিৰত থকা কিশোৰীসকলক লক্ষ্য কৰি ৰূপায়ণ কৰা এই আঁচনিৰ অধীনত প্ৰতিগৰাকী হিতাধিকাৰীয়ে বছৰত ৩০০ দিনৰ বাবে **৬০০ কেলৰি, ১৮–২০ গ্ৰাম প্ৰ'টিন আৰু অণুপুষ্টি** প্ৰদান কৰা পৰিপূৰক পুষ্টি লাভ কৰাৰ অধিকাৰী। ইয়াৰ নিৰ্ধাৰিত ব্যয় হৈছে **প্ৰতিগৰাকী হিতাধিকাৰীৰ বাবে প্ৰতিদিনে ৯.৫০ টকা**।

অসমত সঞ্চালকালয়ে প্ৰতিগৰাকী কিশোৰীৰ বাবে দৈনিক ৯.৫০ টকাৰ ঘৰলৈ লৈ যোৱা ৰেচন (THR)ৰ সামগ্ৰীসমূহ এইদৰে নিৰ্ধাৰণ কৰিছিল:

- **চাউলৰ অংশ:** দৈনিক ১৩০ গ্ৰাম উন্নতমানৰ *আইজং* (পুৰণি) চাউল, যাৰ পৰা ৪৪৮.৫০ কেলৰি আৰু ৮.৮৪ গ্ৰাম প্ৰ'টিন পোৱা যায়।
- **দাইলজাতীয় সামগ্ৰীৰ অংশ:** দৈনিক ৫০ গ্ৰাম *মটৰ* (বগা মটৰ), যাৰ পৰা ১৫৭.৫০ কেলৰি আৰু ৯.৮৫ গ্ৰাম প্ৰ'টিন পোৱা যায়।
- **অতিৰিক্ত ব্যয়ৰ অংশ:** পৰিবহণ, তেল, ইন্ধন আৰু মছলাৰ বাবে ৯.৫০ টকাৰ নিৰ্ধাৰিত মূল্যৰ ভিতৰত প্ৰতিগৰাকী হিতাধিকাৰীৰ বাবে প্ৰতিদিনে ০.৬০ টকা অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হৈছিল।

খাদ্যশস্যৰ ব্যয় কম ৰাখিবলৈ কেন্দ্ৰীয় মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ে (MWCD) ভাৰতীয় খাদ্য নিগমৰ (FCI) পৰা দৰিদ্ৰ সীমাৰেখাৰ তলৰ (BPL) পৰিয়ালৰ বাবে প্ৰযোজ্য কেন্দ্ৰীয় ইছ্যু মূল্যত চাউল আবণ্টন কৰে: **প্ৰতি মেট্ৰিক টনত ৫,৬৫০ টকা (প্ৰতি কিলোগ্ৰামত ৫.৬৫ টকা)**।

২০১৯ চনৰ মাৰ্চৰ পৰা ২০২০ চনৰ মে'ৰ ভিতৰত ভাৰত চৰকাৰে SAG আঁচনিৰ অধীনত অসমলৈ BPL হাৰত **৩,১০৯.৮৯ MT** চাউল আবণ্টন কৰি তিনিখন আনুষ্ঠানিক আদেশ জাৰি কৰিছিল:

বিত্তীয় বৰ্ষ আৰু ত্ৰৈমাসিক	ভাৰত চৰকাৰৰ আবণ্টন আদেশ নং আৰু তাৰিখ	আবণ্টিত চাউল (MT)	FCI BPL মূল্য / MT	প্ৰতি কিলোগ্ৰামৰ মূল্য	FCI-ৰ মুঠ ব্যয়
২০১৯–২০ (Q1)	SAG/3/2019-SAG (২০ মাৰ্চ ২০১৯)	৫২৯.৯৩	₹৫,৬৫০	₹৫.৬৫	₹০.৩০ কোটি
২০১৯–২০ (Q2)	SAG/3/2019-SAG (২০ মাৰ্চ ২০১৯)	৫২৯.৯৩	₹৫,৬৫০	₹৫.৬৫	₹০.৩০ কোটি
২০১৯–২০ (Q3)	SAG/3/2019-SAG (০২ জানুৱাৰী ২০২০)	৮১৫.০০	₹৫,৬৫০	₹৫.৬৫	₹০.৪৬ কোটি
২০১৯–২০ (Q4)	SAG/3/2019-SAG (০২ জানুৱাৰী ২০২০)	৬১৭.৫১	₹৫,৬৫০	₹৫.৬৫	₹০.৩৫ কোটি

বিত্তীয় বর্ষ আৰু ত্ৰৈমাসিক	ভাৰত চৰকাৰৰ আবণ্টন আদেশ নং আৰু তাৰিখ	আবণ্টিত চাউল (MT)	FCI BPL মূল্য / MT	প্ৰতি কিলোগ্ৰামৰ মূল্য	FCI-ৰ মুঠ ব্যয়
২০২০–২১ (Q1)	SAG/2/2020-SAG (১৮ মে’ ২০২০)	৬১৭.৫২	₹৫,৬৫০	₹৫.৬৫	₹০.৩৫ কোটি
২০২০–২১ (Q2-Q4) আৰু ২০২১–২২	*ভাৰত চৰকাৰে কোনো আবণ্টন কৰা নাছিল*	০.০০	—	—	—
FCI-ৰ মুঠ আবণ্টন	৩খন আবণ্টন আদেশ	৩,১০৯.৮৯ MT	₹৫,৬৫০/MT	₹৫.৬৫/kg	₹১.৭৬ কোটি

২. FCI-ৰ চাউল নোলোৱাকৈ ৬১টা যোগানকাৰীৰ সৈতে ২০১৮ চনৰ চুক্তি বৃদ্ধি

১.৭৬ কোটি টকাত ৩,১০৯.৮৯ MT FCI চাউল সংগ্ৰহ কৰাৰ পৰিৱৰ্তে মহিলা আৰু শিশু বিকাশ সঞ্চালকালয়ৰ (DWCD) সঞ্চালকে ২০১৮–১৯ বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাবে **২০১৮ চনৰ নৱেম্বৰত** প্ৰকাশ কৰা আগ্ৰহ প্ৰকাশৰ জাননী (EoI)-ৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰিছিল। নতুন নিবিদা আহ্বান নকৰাকৈ সঞ্চালকালয়ে ২০১৮–১৯ বৰ্ষৰ যোগানৰ চৰ্তসমূহ **২০১৯–২০, ২০২০–২১ আৰু ২০২১–২২** বিত্তীয় বৰ্ষলৈ বৃদ্ধি কৰিছিল।

২০১৯ চনৰ জুলাইৰ পৰা ২০২১ চনৰ ছেপ্টেম্বৰলৈ DWCD-য়ে **৬১টা NGO/SHG**-ক **৫,৩৪৩.০৩ MT** ঘৰলৈ লৈ যোৱা ৰেচন (ইয়াৰ ভিতৰত **৩,৮৬৩.৬১ MT** চাউল আৰু **১,৪৭৯.৪২ MT** বগা মটৰ) যোগানৰ আদেশ দিছিল। ২০২০ চনৰ মাৰ্চৰ পৰা ২০২২ চনৰ জুনলৈ **২,৯৭,১৯,২৭৮টা খাদ্য প্ৰদানৰ দিন**ৰ বাবে **২৮.২৩ কোটি টকা** (ইয়াৰ ভিতৰত ০.৫৮ কোটি টকাৰ প্ৰতিশ্ৰুতিবদ্ধ দায়বদ্ধতা) পৰিশোধ কৰা হৈছিল।

যোগানৰ আদেশসমূহৰ অডিট পৰীক্ষাত প্ৰকাশ পালে যে সঞ্চালকালয়ে চাউলৰ বাবে মুকলি বজাৰৰ পাইকাৰী মূল্য **প্ৰতি কিলোগ্ৰামত ২৮.০০ টকাৰ পৰা ৩৮.০০ টকা** পৰ্যন্ত পৰিশোধ কৰিছিল:

বিত্তীয় বৰ্ষ	যোগান আদেশৰ মাহ	হিতাধিকাৰী	খাদ্য প্ৰদানৰ দিন	যোগান দিয়া চাউল (MT)	পৰিশোধ কৰা পাইকাৰী মূল্য	যোগানৰ ব্যয় (₹ কোটি)
২০১৯–২০	জুলাই ২০১৯	৬১,২১০	১৫০	১,১৯৩.৬০	₹৩৬.৫০/kg	₹৪.৩৬ কোটি
২০১৯–২০	ফেব্ৰুৱাৰী ২০২০	৮,৪২৪	১৪১	১৫৪.৪১	₹৩৬.৫০/kg	₹০.৫৬ কোটি
২০২০–২১	জুন ২০২০	৬,৭৬৫	১৪০	১২৩.১২	₹৩৮.০০/kg	₹০.৪৭ কোটি
২০২০–২১	ছেপ্টেম্বৰ ২০২০	৫,৯৪৬	৫৪	৪১.৭৪	₹৩৮.০০/kg	₹০.১৬ কোটি
২০২১–২২	মে’ ২০২১	৩২,০৩৩	২০৬	৮৫৭.৮৪	₹২৮.০০/kg	₹২.৪০ কোটি
২০২১–২২	ছেপ্টেম্বৰ ২০২১ (বেচ ১)	২৭,৮১২	৩০০	১,০৮৪.৬৭	₹৩০.০০/kg	₹১.০৫ কোটি*
২০২১–২২	ছেপ্টেম্বৰ ২০২১ (বেচ ২)	৩৩,৩৯৮	৯৪	৪০৮.১২	₹৩০.০০/kg	*বাদ দিয়া হৈছে**

বিত্তীয় বর্ষ	যোগান আদেশৰ মাহ	হিতাধিকাৰী	খাদ্য প্রদানৰ দিন	যোগান দিয়া চাউল (MT)	পৰিশোধ কৰা পাইকাৰী মূল্য	যোগানৰ ব্যয় (₹ কোটি)
অডিট কৰা মুঠ		১,৭৫,৫৮৮	—	৩,৮৬৩.৫০ MT	₹২৮–₹৩৮/kg	₹৯.০০ কোটি (FCI-ৰ ₹১.৭৬ কোটিৰ বিপৰীতে)

টোকা: অডিট প্রতিবেদনৰ ১.৩.৫ নম্বৰ তালিকাত CAG-য়ে ছেপ্টেম্বৰ ২০২১ৰ বেচৰ ৩৫০.৪৯ MT (₹১.০৫ কোটি) গণনা কৰি ৯.০০ কোটি টকাৰ মুকলি বজাৰৰ ব্যয়ক FCI-ৰ সঠিক ৩,১০৯.৮৯ MT আবণ্টনৰ (₹৫,৬৫০/MT হাৰত ₹১.৭৬ কোটি) সৈতে তুলনা কৰিছিল। ইয়াৰ ফলত অতিৰিক্ত ব্যয়ৰ পৰিমাণ **₹৭.২৪ কোটি হয়।*

---

৩. অডিট আৰু সংসদীয় তথ্যই খণ্ডন কৰিলে “পুঁজিৰ অভাৱ”ৰ যুক্তি

৭.২৪ কোটি টকাৰ লোকচানৰ প্রসংগত মহিলা আৰু শিশু বিকাশ বিভাগে **২০২৫ চনৰ এপ্রিলত** আনুষ্ঠানিক উত্তৰ দাখিল কৰি দাবী কৰিছিল যে *“পুঁজি লাভ নকৰা/পুঁজি লাভ কৰাত পলম হোৱা”* বাবে FCI-ৰ পৰা আবণ্টিত চাউল সংগ্রহ কৰিব পৰা নগ’ল।

CAG-ৰ বিত্তীয় তথ্য আৰু কেন্দ্রীয় মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রালয়ৰ (MWCD) সংসদীয় প্রকাশিত তথ্যই এই যুক্তি অগ্রাহ্য কৰে:

1. **ৰাজ্যৰ হিচাপত অব্যৱহৃত ১৭.৭৩ কোটি টকা:** CAG-ৰ অডিটৰসকলে সঞ্চালকালয়ৰ লেজাৰ বেলেঞ্চ পৰীক্ষা কৰি SAG আঁচনিৰ অধীনত ২০১৯–২০ বিত্তীয় বর্ষৰ শেষত **৯৮.১৬ লাখ টকা** আৰু ২০২০–২১ বিত্তীয় বর্ষৰ শেষত **১,৭৭২.৭১ লাখ টকা (১৭.৭৩ কোটি)** অব্যৱহৃত অৱস্থাত থকা বুলি পায়। ২০১৯–২০ বর্ষত আবণ্টিত সম্পূর্ণ ২,৪৯২.৩৭ MT FCI চাউল সংগ্রহ কৰিবলৈ ১.৪১ কোটি টকা লাগিলহেঁতেন। ২০২০–২১ৰ প্রথম ত্রৈমাসিকত আবণ্টিত ৬১৭.৫২ MT চাউল সংগ্রহ কৰিবলৈ মাত্র ৩৪.৮৯ লাখ টকা প্রয়োজন হৈছিল।
2. **২০২০–২১ত অসমে লাভ কৰিছিল দেশৰ সর্বাধিক কেন্দ্রীয় SAG অনুদান:** [২০২২ চনৰ ২৩ মার্চত কেন্দ্রীয় মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্রীয়ে ৰাজ্যসভাত দাখিল কৰা চৰকাৰী তথ্য] অনুসৰি, ২০২০–২১ বিত্তীয় বর্ষত ৬৮,৫৪৫গৰাকী হিতাধিকাৰীৰ বাবে কেন্দ্রীয় চৰকাৰে কিশোৰী ছোৱালীৰ আঁচনিৰ অধীনত অসমলৈ **১৯.১৯ কোটি টকা (১,৯১৯.১৭ লাখ)** মুকলি কৰি দিছিল। সেই বছৰত অসমেই ভাৰতৰ ভিতৰত SAG-ৰ কেন্দ্রীয় পুঁজিৰ সর্বাধিক লাভ কৰা ৰাজ্য আছিল—দেশজুৰি মুকলি কৰা ৪০.৮২ কোটি টকাৰ ৪৭ শতাংশ অসমে লাভ কৰিছিল।
3. **৯ কোটি বনাম ১.৭৬ কোটি টকাৰ বৈপৰীত্য:** CAG-ৰ প্রতিবেদনত উল্লেখ কৰা অনুসৰি, একে চাউলৰ বাবে ৬১টা NGO আৰু SHG-ক একে সময়তে **৯.০০ কোটি টকা** পৰিশোধ কৰি FCI-ক **১.৭৬ কোটি টকা** দিবলৈ “পুঁজিৰ অভাৱ”ৰ যুক্তি দিয়া অসম বিত্তীয় বিধি, ১৯৩৯ৰ ৪৬৬(১) নিয়মৰ উলংঘন। এই নিয়ম অনুসৰি প্রতিগৰাকী ৰাজহুৱা বিষয়াই নিজৰ ধনৰ ক্ষেত্রত এজন সাধাৰণ বিবেচনাশীল ব্যক্তিয়ে যিমান সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিলেহেঁতেন, ৰাজহুৱা ধনৰ ক্ষেত্রতো সিমান সাৱধানতা অৱলম্বন কৰিব লাগিব।

তথ্যসূত্র আৰু প্ৰাথমিক নথি

- **প্ৰাথমিক অডিটৰ উৎস:** মাৰ্চ ২০২৪-ত সমাপ্ত সময়ছোৱাৰ বাবে ভাৰতৰ নিয়ন্ত্ৰক আৰু মহালেখা পৰীক্ষকৰ অসম চৰকাৰৰ সামাজিক, অৰ্থনৈতিক আৰু সাধাৰণ খণ্ডৰ প্ৰতিবেদন (প্ৰতিবেদন নং ৩, ২০২৬) — অধ্যায় I (সামাজিক খণ্ড), অনুচ্ছেদ ১.৩.৫ (*মহিলা আৰু শিশু বিকাশ বিভাগ: অতিৰিক্ত ব্যয়*), পৃষ্ঠা viii, ৬৪–৬৬। এই প্ৰতিবেদন মহালেখা পৰীক্ষকৰ কাৰ্যালয় (অডিট), অসমৰ প'টেলতো উপলব্ধ।
- **উদ্ধৃত কেন্দ্ৰীয় আবণ্টন আদেশ:** ভাৰত চৰকাৰৰ মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ৰ (MWCD) আদেশ নং SAG/3/2019-SAG (২০ মাৰ্চ ২০১৯), SAG/3/2019-SAG (০২ জানুৱাৰী ২০২০) আৰু SAG/2/2020-SAG (১৮ মে' ২০২০)।
- **সংসদীয় আৰু মন্ত্ৰালয়ৰ তথ্য:** প্ৰেছ ইনফৰ্মেশ্যন ব্যুৰ' (PIB) / ৰাজ্যসভাৰ "কিশোৰী ছোৱালীৰ আঁচনি (SAG)" সম্পৰ্কীয় উত্তৰ (২৩ মাৰ্চ ২০২২, PRID: 1808683) আৰু মহিলা আৰু শিশু বিকাশ মন্ত্ৰালয়ৰ ২০২১–২২ বৰ্ষৰ বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন (চৰকাৰী PDF)

এই খবৰটো NewzNow-ত প্ৰথমে প্ৰকাশ হৈছিল। সম্পূৰ্ণ খবৰ, ভিডিঅ' আৰু আপডেটৰ বাবে চাওক:
newznow.in/news/593/assam-adolescent-nutrition-scheme-cag-audit-rice-expenditure